

Regulamin

XLIV Rajd „Topienia Marzanny” – Toruń 21.03.2015r.

1. Organizator:

- Oddział Miejski PTTK im. M. Sydowa w Toruniu

2. Współorganizatorzy:

- Urząd Miasta Torunia
- Muzeum Etnograficzne w Toruniu

3. Termin i miejsce imprezy:

Rajd „Topienia Marzanny” odbędzie się w dniu 21.03.2015 r. na trasach pieszych i rowerowej wokół Torunia, z zakończeniem w amfiteatrze Muzeum Etnograficznego w Toruniu.

4. Trasy:

- Trasa nr 1.

Zbiórka uczestników o godz. 10.30 przy pawilonie „TESCO” (skrzyżowanie ulicy Rydygiera z Szosą Lubicką) – Winnica – Bulwar Filadelfijski – Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Długość trasy ok. 5km.

- Trasa nr 2.

Zbiórka uczestników o godz. 10:30 na pętli linii tramwajowej (Motoarena) przy Szosie Bydgoskiej – Park Miejski – Port Zimowy – Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Długość trasy ok. 5 km.

- Trasa nr 3.

Zbiórka uczestników o godz. 10:30 na przystanku MZK linii nr 26 (skrzyżowanie ulic: św. Józefa ze Żwirki i Wigury, przy szpitalu) – Bielany – Rudelka – Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Długość trasy ok. 5 km.

- Trasa nr 4 – rowerowa.

Zbiórka uczestników o godz. 9:30 przy CPN (skrzyżowanie ul. Polnej z Szosą Chełmińską – Barbarka – Stawy Przysieckie – Przysiek – Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Długość trasy ok. 20 km.

5. Cel imprezy

- kontynuacja ludowego obyczaju topienia Marzanny
- upowszechnianie zdrowego stylu życia poprzez czynne uprawianie turystyki

- pokazanie tradycji i piękna folkloru i kultury ziemi chełmińskiej

6. Zgłoszenia:

Zgłoszenia i wpisowe w wysokości 4,- zł. dla członków PTTK i 6,- zł. dla pozostałych uczestników przyjmuje Oddział Miejski PTTK w Toruniu ul. Piekary 41 (do wyczerpania miejsc). Przy opłacaniu wpisowego należy dostarczyć listę uczestników, potwierdzoną przez dyrekcję instytucji zgłaszającej. Młodzież szkolna może przebywać na imprezie wyłącznie pod opieką osób dorosłych.

7. Świadczenia:

- pamiątkowa plakietka (tylko dla przybyłych na trasę)
- drożdżówka
- potwierdzenie punktów na odznaki: OTP i KOT
- obsługa przodowników turystyki pieszej i kolarskiej na trasach
- nagrody dla laureatów w poszczególnych konkursach
- zwiedzanie Muzeum Etnograficznego w Toruniu

8. Konkursy:

- na oryginalną kukłę Marzanny – symbol zimy (prace zespołowe),
- na najbardziej oryginalny gaik – symbol wiosny (prace zespołowe),
- na projekt plakietki Rajdu (format A4)
- na program – piosenkę tematycznie związaną ze zwyczajami pożegnania zimy i powitania wiosny (czas trwania programu max. 5 minut)
- na żywy gaik – zespołowe dekorowanie wybranego uczestnika przyniesionymi materiałami ekologicznymi (t.j. krepa, papier, tasiemki, kokardy) w określonym czasie

9. Program Rajdu:

godz. 9:00 - 12:00 pokonywanie tras rajdowych
godz. 11:45 - 12:45 zwiedzanie Parku Etnograficznego
godz. 12:30 - 13:15 prezentacja programów artystycznych
godz. 13:15 - 13:30 wręczenie nagród i zakończenie imprezy

10. Uwagi końcowe:

- impreza odbędzie się bez względu na pogodę.
- członkowie PTTK uczestniczący w imprezie są ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków, pozostali uczestnicy winni ubezpieczyć się we własnym zakresie,
- organizator nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane przez uczestników jak i osoby trzecie,
- w razie nie przybycia na imprezę wpisowe nie będzie zwracane

- ostateczna interpretacja Regulaminu należy do Organizatorów.

Marzanna - imię żeńskie, będące najprawdopodobniej przekształceniem imienia *Maryjana / Maryjanna* (Marianna). Drugie wytłumaczenie tego imienia to pochodzenie od słowiańskiego słowa *mor* - śmierć. Imię kiedyś dość rzadko nadawane w Polsce w związku ze zwyczajem topienia Marzanny, symbolu śmierci, zła i odchodzącej zimy.

Marzanna - to również nazwa kukły przedstawiającej boginię, którą w rytualny sposób palono, topiono, w czasie wiosennego święta Jarego, aby przywołać wiosnę. Zwyczaj ten, zakorzeniony w pogańskich obrzędach ofiarnych, miał zapewnić urodzaj w nadchodzącym roku. Wierzono, że zabicie postaci przedstawiającej boginię śmierci spowoduje jednocześnie usunięcie efektów przez nią wywołanych (zimy) i nadejście wiosny. Kukłę wykonywano ze słomy, owijano białym płótnem, zdobiono wstążkami i koralami. Tradycja nakazywała, aby dziecięcy orszak, z Marzanną i zielonymi gałązkami jałowca w dłoniach, obszedł wszystkie domy we wsi. Po drodze podtapiano Marzannę w każdej wodzie, jaka się nadarzyła. Wieczorem kukłę przejmowała młodzież. W świetle zapalonych gałązek jałowca wyprowadzano Marzannę ze wsi, podpalano i wrzucano do wody. Z topieniem *Śmiercichy*, również obecnie, związane są różne przesady: nie wolno dotknąć pływającej w wodzie kukły, bo grozi to uschnięciem ręki, obejrzenie się za siebie w drodze powrotnej może spowodować chorobę, a potknięcie i upadek – śmierć w ciągu najbliższego roku. Kościół katolicki próbował zakazać obchodzenia starostwiankiego zwyczaju. W 1420 roku Synod Poznański nakazywał duchowieństwu: "Nie pozwalajcie, aby w niedzielę odbywał się zabobonny zwyczaj wnoszenia jakiejś postaci, którą śmiercią nazywają i w kałuży topią". Rodzima tradycja okazała się jednak silniejsza. Obecnie obrzęd łączony jest z nastaniem kalendarzowej wiosny 21 marca.

Gaik - u ludów słowiańskich obrzęd poświęcony witaniu wiosny.

W różnych okolicach pod różnymi nazwami: gaj, maj, maik, sad, nowe latko, turzyce. Na Pańszczyźnie zwany był kust, na Ukrainie można go spotkać pod nazwą haiwlki (gajówki), u Białorusinów ma nazwę zielone wino, na Podlasiu nadnarwiańskim „chodzenie z królową”. Gaik odbywający się zwykle we wtorek po Wielkiejnocy lub na Zielone Świątki, a niekiedy, w pierwszych dniach maja. Polega na tym, że dziewczęta (czasem i chłopcy) stroją gałązkę sosnową lub całą choinkę we: wstążki, świecidełka, kwiaty i dzwonki. Czasami na szczycie przywiązuje się lalkę jako symbol królowej wiosny. Takie ustrojone drzewko lub gałązkę obnosi się ze śpiewem po wsiach i dworach, winszując przybycie „nowego lata”.

Oddział Miejski PTTK im. M. Sydowa w Toruniu

Regulamin XLIV Rajdu „Topienia Marzanny”

zdjęcie: Tadeusz Perlik

Toruń 21 marca 2015 r.